

Meerjarenbeleidsplan 2021 – 2024

Jeanine Deckers

25 juni 2019

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding Terugblik: wat is er terecht gekomen van het vorige beleidsplan?	3
2. De bouwstenen voor ons beleid Wat zijn onze uitgangspunten? Onze missie en ons motto.	3
3. Wat gaan we doen? Een praktische uitwerking van onze plannen, met als uitgangspunt de doorgaande leeslijn.	5
4. Nawoord	8

*“Libraries are about freedom. Freedom to read, freedom of ideas, freedom of communication. They are about education, about entertainment, about making save spaces, about access to information.”
Neil Gaiman, Art Matters, 2018*

1. Inleiding

In de beleidsperiode 2017 – 2020 hebben we voortgebouwd op bestaand beleid. Bibliotheek Bibliorura heeft zich geprofileerd als hét centrum voor leesbevordering in de regio met als belangrijkste doel het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid.

Een van de belangrijke doelen in de vorige beleidsperiode was het opzetten van een doorgaande leeslijn voor alle leeftijden. Dit doel is voor een groot deel behaald.

We bereiken inmiddels vrijwel 100% van alle kinderen op basisscholen in Roermond en Roerdalen. Voor de leeftijd van 0 tot 4 jaar hebben we peuterbiebs ingericht op diverse basisscholen en zijn we in samenwerking met de consultatiebureaus gestart met het project Boekstartcoach.

We zijn een samenwerking gestart met het Voortgezet Onderwijs, het meest zichtbare voorbeeld daarvan is de Bibliotheek op School die we gemaakt hebben op Niekée.

We zijn ook begonnen met het aanbieden van activiteiten op het gebied van participatie en zelfredzaamheid, via ons digiTaalhuis. Daar organiseren we niet alleen activiteiten zoals de cursus Digisterker of het Taalcafé maar we houden ook spreekuren waar mensen met vragen over taal en digitale vaardigheden terecht kunnen.

We hebben in de afgelopen periode hard gewerkt aan het uitbreiden van ons netwerk en het zoeken van samenwerking met zoveel mogelijk relevante maatschappelijke partners.

Ook hebben we een programmering opgezet waarmee we de collectie beter onder de aandacht brengen door middel van lezingen, workshops en een nieuwe leesclub. Dit was een van de manieren waarmee we invulling hebben gegeven aan de thema's zichtbaarheid en verbinding uit het vorige beleidsplan: we verbinden mensen onderling en we verbinden mensen en informatie met elkaar.

2. De bouwstenen voor ons beleid

In de nieuwe beleidsperiode bouwen we voort op het huidige beleid. Dat is net als de vijf kernfuncties zoals die in de wet zijn vastgelegd voor ons een gegeven. Maar we vinden het belangrijk om ook twee andere uitgangspunten, die voor de organisatie essentieel zijn, vast te leggen in beleid. Die uitgangspunten zijn: de collectie is de basis van alles én menselijk contact is essentieel.

De bouwstenen voor onze nieuwe beleidsperiode zijn dus:

1. De vijf functies uit de wet
2. Doorontwikkelen huidige beleid
3. De collectie is de basis
4. Menselijk contact is essentieel

De wettelijke functies

In de bibliotheekwet¹ (de Wsob) zijn vijf kernfuncties voor de openbare bibliotheek geformuleerd:

1. het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
4. het organiseren van ontmoeting en debat;
5. het laten kennis maken met kunst en cultuur.

¹ Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Stb. 2014, 470)

Elke bibliotheekorganisatie, dus ook de Bibliotheek Bibliorura, is vanuit de wet verplicht deze vijf kernfuncties uit te voeren omdat ze “bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van het algemeen publiek en aan de verbetering van maatschappelijke kansen”. De wet zegt echter niets over op welke manier en in welke mate deze functies moeten worden ingevuld. In het recente portefeuillehouderoverleg is met de wethouders van de gemeentes Roermond en Roerdalen besproken hoe de gemeentes hier tegenover staan.² De eerste drie kernfuncties staan wat beide gemeentes betreft niet ter discussie en ook niet de manier waarop Bibliorura deze invult. De punten 4 en 5 liggen iets ingewikkelder vanwege praktische bezwaren en lokale omstandigheden. Volgens de gemeenten zou het zwaartepunt van de aandacht daarom moeten blijven liggen bij de punten 1 tot en met 3. In die drie punten hebben we de afgelopen jaren al de meeste energie gestoken en dat blijven we ook in de nieuwe beleidsperiode doen. Aan de punten 4 en 5 proberen we invulling te geven als de situatie zich voor doet, we gaan niet actief op zoek naar mogelijkheden daar toe.

De vijf wettelijke functies lopen wat ons betreft dwars door alle activiteiten en plannen heen, veel activiteiten en plannen zijn aan meerdere functies uit de wet te koppelen. Onze focus blijft de komende jaren liggen op het snijvlak van lezen en educatie, dus op de punten 2 en 3: het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie en het bevorderen van lezen. Wij zien het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid als een van onze belangrijkste taken.

Doorontwikkelen huidige beleid

In het vorige beleidsplan hebben we aangegeven dat we een doorgaande leeslijn willen bouwen, dat we een aanbod willen hebben voor lezers van alle leeftijden. Een lijn die loopt van de preventie van laaggeletterdheid bij kinderen en jongeren, via het bevorderen van lezen en het stimuleren van leesplezier voor iedereen tot het bestrijden van laaggeletterdheid bij volwassenen.

Als we de verschillende doelgroepen van de bibliotheek in chronologische volgorde in één lijn achter elkaar zetten ziet dat er als volgt uit:

baby's → peuters → primair onderwijs → voortgezet onderwijs → volwassenen → ouderen
Een doorgaande leeslijn heeft iets te bieden voor al deze groepen.

Via de Bibliotheek op School proberen we er voor te zorgen dat zo min mogelijk kinderen met een leesachterstand het onderwijs verlaten en via het programma Boekstart en Boekstartcoach worden ouders van jonge kinderen gestimuleerd om hun kinderen voor te lezen en zo te voorkomen dat kinderen met een taalachterstand naar school gaan. We kiezen voor een gezinsgerichte aanpak waarbij we alle partners rondom het jonge kind betrekken.

De afgelopen jaren hebben we met het sluiten van een Taalakkoord en het opzetten van een digiTaalhuis gewerkt aan het bestrijden van laaggeletterdheid.

Zowel op het gebied van preventie als van bestrijding van laaggeletterdheid gaan we de huidige activiteiten van en rondom het digiTaalhuis doorontwikkelen en gaan we nieuwe activiteiten opzetten, samen met onze partners. We gaan de samenwerking met het onderwijs intensiveren, met name in het voortgezet onderwijs omdat we merken dat laaggeletterdheid ook daar voor problemen zorgt.

Bij het ontwikkelen van nieuwe activiteiten sluiten we graag aan bij de formulering van de gemeente Roerdalen die zijn burgers ‘weerbaar’ wil maken, in de zin van: soepel kunnen functioneren in de maatschappij. Weerbaar betekent ‘strijdbaar, uitgerust met wapens’³ en de bibliotheek is bij uitstek in staat om mensen uit te rusten met passende middelen om zich staande te houden in de moderne samenleving. De twee belangrijkste ‘wapens’ die wij kunnen aanbieden zijn: goed kunnen lezen en digitaal vaardig zijn.

² Notulen Portefeuillehouderoverleg 20181115

³ Zie Etymologiebank.nl

De collectie is de basis

In 2014 formuleerde de commissie Cohen⁴ een opdracht in vijf punten voor de bibliotheek in 2025. Het eerste punt in deze opdracht was: Lezen is de basis. 'De primaire taak van de bibliotheek begint bij geletterdheid in brede zin. Het is de basis voor het verwerven van kennis en stimuleert verbeeldingskracht en creativiteit.'

Als lezen de basis is, is een collectie essentieel en daarom blijft het boek bij ons centraal staan. Met de aantekening dat we met "het boek" niet alleen het papieren boek bedoelen maar uiteraard ook al zijn digitale en audiovisuele verschijningsvormen en we voor het gemak daar de hele collectie, inclusief digitale bestanden, onder scharen.

De collectie is dus het uitgangspunt van ons werk. Door middel van programmering brengen we de collectie onder de aandacht en stimuleren we het gebruik er van. Programmering is een manier om te collectie te versterken en te ontsluiten.

Menselijk contact is essentieel

De bibliotheek is meer dan een gebouw vol boeken. Zoals we in het vorige meerjarenbeleidsplan al schreven: een bibliotheek bestaat bij de gratie van goede bibliothecarissen. We hebben goede medewerkers nodig om die collectie te beheren en onder de aandacht te brengen van onze bezoekers. Maar een bibliotheek heeft ook een sociale functie: mensen komen er omdat ze een vraag hebben of omdat ze hulp nodig hebben, of soms hebben ze gewoon behoefte aan menselijk contact. Medewerkers moeten dus niet alleen bezoekers kunnen helpen met een vraag maar soms ook gewoon een vriendelijk praatje kunnen maken.

Zeker in deze sterk gedigitaliseerde samenleving wordt menselijk contact steeds belangrijker. De bibliotheek speelt hierin een rol, als locatie en als faciliteerder.

Missie en motto

In het Meerjarenbeleidsplan 2012 – 2016 van Bibliorura werd de volgende missie geformuleerd: 'De Bibliotheek Bibliorura is de schakel tussen lezen en educatie. Hiermee vormt zij het fundament voor de burger, om volwaardig te kunnen participeren in de maatschappij.'

Deze missie sluit inhoudelijk nog steeds aan bij waar we in de bibliotheek mee bezig zijn en wat we belangrijk vinden, daarom hadden we die overgenomen in het daaropvolgende beleidsplan. Voor de nieuwe beleidsperiode hebben we deze missie opnieuw geformuleerd. Inhoudelijk is de missie niet veranderd maar het taalgebruik is aangepast. De nieuwe missie luidt:

Bij Bibliorura kun je je in vrijheid ontwikkelen door te lezen, te leren en te dromen. Hiermee bieden wij iedereen de mogelijkheid om volwaardig deel te kunnen nemen aan de maatschappij.

Het motto uit ons vorige Meerjarenbeleidsplan houden we ook nog even vast omdat het zo helder weergeeft waarom lezen belangrijk is: 'Wij geloven in gelijke kansen. Goed kunnen lezen draagt hieraan bij'.

3. Wat gaan we doen?

In de nieuwe beleidsperiode (2021 – 2024) gaan we voortbouwen op wat we in de afgelopen jaren gestart zijn. We gaan bestaande activiteiten doorontwikkelen en op sommige gebieden gaan we een nieuw aanbod formuleren. We gaan het netwerk dat we hebben opgebouwd nog meer uitbreiden

⁴ Bibliotheek van de toekomst: knooppunt voor kennis, contact en cultuur, Commissie Cohen, Den Haag, Sectorinstituut Openbare Bibliotheken, 2014.

zodat we onze rol in de regio op het gebied van leesbevordering en het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid nog beter kunnen invullen.

Uitgaande van de doorgaande leeslijn ziet dat er als volgt uit:

0 tot 4 jaar

In de jongste leeftijdscategorie kiezen we voor een gezinsgerichte aanpak en betrekken we alle partners rondom het jonge kind bij onze activiteiten. Dus we richten ons niet alleen op de ouders, maar ook op medewerkers van het consultatiebureau, kinderdagverblijven en het onderwijs.

- Boekstart en het bijbehorende project Boekstartcoach gaan we evalueren en bestendigen. We zijn het project Boekstart aangegaan voor een periode van 3 jaar, waarna een evaluatie zal volgen. In de afgelopen periode is al gebleken dat het een zeer effectief project is. Uitgaande van een positieve evaluatie gaan we het project Boekstartcoach uitbreiden en doorontwikkelen in samenwerking met nieuwe maatschappelijke partners.

- In de afgelopen periode zijn er op verschillende scholen in ons werkgebied 0-4 bibliotheken gemaakt. We gaan inzetten op een effectiever gebruik van deze collecties en we gaan het uitbreiden naar andere scholen.

- Als vervolg op Boekstart gaan we starten met het nieuwe project Boekstart in de Kinderopvang, waarmee we een grotere doelgroep van ouders en opvoeders hopen te bereiken.

4 tot 12 jaar

Bijna alle scholen voor het primair onderwijs in ons werkgebied hebben nu een bibliotheek op school volgens dBoS. Nu we de implementatiefase voorbij zijn is het zaak om het concept door te ontwikkelen. Op de meeste scholen pakken de leerkrachten inmiddels het bevorderen van lezen actief op dus nu is het tijd over om na te denken over de leesconsulent van de toekomst.

- We gaan werken aan het doorontwikkelen van dBoS en aan de functie van leesconsulent.

- Ondanks het feit dat het op veel scholen goed gaat moeten we blijven werken aan het enthousiasmeren van leerkrachten, om er voor te zorgen dat het belang van leesbevordering bij iedereen duidelijk is.

- Naast leesbevorderingsprojecten gaan we ook werken aan een nieuw aanbod met name gericht op Mediawijsheid waarmee we aansluiten op de vraag naar 21^e eeuwse vaardigheden zoals we daar in het onderwijs mee te maken hebben.

12 tot 18 jaar

In het kader van de doorgaande leeslijn gaan we kinderen ook enthousiast maken voor lezen na het primair onderwijs. Daarom zijn we in 2018 gestart met Bibliotheek op School in het Voortgezet Onderwijs (dBoS VO), om te beginnen op Niekée. Met de ervaringen die we hier opdoen willen we de dBoS VO verder gaan uitbreiden naar andere scholen.

- We blijven jongeren enthousiasmeren voor lezen, zowel in de bibliotheek als op school.

- We gaan dBoS VO evalueren en uitbreiden, zowel kwalitatief als kwantitatief.

- We blijven docenten bewust maken van het belang van leesbevordering en van hun eigen rol daar in, bijvoorbeeld door het organiseren van inspiratiebijeenkomsten. Niet alleen voor de leraren Nederlands maar voor alle docenten van een school.

- Behalve leesbevordering gaan we ook een aanbod ontwikkelen op het gebied van mediawijsheid, aansluitend op 21^e eeuwse vaardigheden.

Volwassenen

In het kader van het bevorderen van kennis en informatie en het stimuleren van participatie en zelfredzaamheid gaan we nóg meer inzetten op het ondersteunen van mensen bij het toegang krijgen tot informatie.

- We gaan een nieuw aanbod ontwikkelen op het gebied van mediawijsheid
- We gaan het bestaande aanbod op het gebied van laaggeletterdheid en digitale vaardigheden doorontwikkelen.
- De rol van het DigiTaalhuis in het regionale taal- en laaggeletterdennetwerk wordt versterkt.

Niet-mobiele lezers

Om ook niet-mobiele lezers toegang te bieden tot het aanbod van de bibliotheek hebben we in Roermond een Boek aan Huisdienst.

- We gaan werken aan de uitbreiding van de Boek aan Huisdienst in Roerdalen
- We gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor collecties of activiteiten voor ouderen op locatie, in samenwerking met zorginstellingen, woningbouwverenigingen of andere partners zodat we nog meer mensen kunnen bereiken.

Collectie

De collectie, zowel het papieren boek als alle andere vormen van informatie, blijft centraal staan.

- Dat betekent dat we blijven zorgen voor een goede, representatieve collectie.
- We gaan onze culturele en educatieve activiteiten, waarmee we de collectie versterken en onder de aandacht brengen, doorontwikkelen.

Medewerkers

Omdat we menselijk contact essentieel vinden moeten we er voor zorgen dat we goed opgeleide medewerkers hebben. Niet alleen als het gaat om onze educatie- en preventieactiviteiten, maar ook onze klantadviseurs moeten over voldoende kennis beschikken om leners en bezoekers goed te kunnen adviseren en bij te staan.

- We blijven onze medewerkers scholen en bijscholen zodat ze over actuele kennis en vaardigheden blijven beschikken.

Netwerk

De bibliotheek staat niet op zichzelf, we kunnen onze rol alleen adequaat invullen als we dat doen in samenwerking met anderen. Daarom is ons netwerk belangrijk. We zijn de spil in het netwerk als het gaat om lezen, leesbevordering en basisvaardigheden maar we spelen ook een rol in andere netwerken.

- We blijven ons huidige netwerk onderhouden en we gaan de samenwerking met andere relevante partijen uitbreiden. Samenwerking is geen doel op zich maar heeft altijd een verband met de doelstellingen van de bibliotheek.

Zichtbaarheid

We kunnen nog zoveel mooie activiteiten organiseren maar als niemand weet dat we dat doen levert dat weinig resultaat op. Daarom blijven we in de nieuwe beleidsperiode werken aan de zichtbaarheid van de bibliotheek. We vertellen nóg vaker en nóg beter wat we allemaal te bieden hebben en wat we allemaal doen en wat er zoal te doen is.

4. Nawoord

Het schrijven van een Meerjarenbeleidsplan is een hachelijke zaak want niemand weet hoe de toekomst er uit ziet. Op basis van het heden en het verleden hebben we verwachtingen over bepaalde ontwikkelingen maar de toekomst is bij uitstek onvoorspelbaar.

Het enige wat wij als Bibliorura kunnen doen is de ontwikkelingen in de maatschappij en op digitaal gebied zo goed mogelijk volgen en daarnaast voldoende flexibiliteit in de organisatie inbouwen om te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en nieuwe vragen die zich voordoen.

Bij het schrijven van dit Meerjarenbeleidsplan zijn we uitgegaan van de situatie van de bibliotheek op dit moment (mei 2019) waarin we meerjarenafspraken hebben met de gemeentes Roermond en Roerdalen. We gaan ervan uit dat deze afspraken ook in de komende beleidsperiode zullen worden voortgezet en dat we over voldoende middelen zullen blijven beschikken om onze plannen ook uit te voeren.